

FJÄRDE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA QUARTA

Evangelium. Luk 6:36-42

"Var barmhärtiga så som er Fader är barmhärtig. Döm inte, och ni skall inte bli dömda. Fördöm inte, och ni skall inte bli fördömda. Förlåt, och ni skall bli förlättna. Ge, och ni skall få. Ett gott mått, packat, skakat och rågat skall Gud ge er i famnen. Ty med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er." Han gav dem också en liknelse: "Kan väl en blind leda en blind? Fallor då inte båda i gropen? En lärjunge är inte förmer än sin lärare, och när någon har blivit fullärd blir han som sin lärare. Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga? Hur kan du säga till din broder: Broder, låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget öga? Du hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget öga! Då kommer du att se så klart att du kan ta bort flisan ur din broders öga."

"Inte heller jag dömer dig..." Job 8:11

Så slutar en av våra texter denna dag. Det är Jesus som säger dem. Hans ord står för en villkorlös förlåtelse av nåd, en sådan som människor varken då eller nu kunde eller kan tänka sig. De orden har också sin innebörd för dagens text ur Bergspredikan, där Jesus talar om att inte döma: *"Döm inte, så att ni inte själva blir dömda..."*

Jesu ord ur Bergspredikan, som i hög grad handlar om vårt förhållande till nästan, tolkas i vår tid som hans egentliga budskap till världen. Ja som "Jesu enkla lära", som det hette när den liberala teologin gjorde sitt intåg för mer än hundra år sedan. Kunde man bara tillämpa och följa vad Jesus här säger så skulle saker och ting komma på rätt plats. Människor och medmänniskor skulle kunna leva i frid med varandra och den goda världen vara ett faktum.

Men som alla vet är det inte så. Är då Jesus en utopist eller en obotlig optimist som tror att vi människor kan gestalta det så, följa honom i allt hans ord?

Nej, han är varken det ena eller det andra. Han vet och kände de människor för vilka han talade, han vet och känner de människor vilka vi är. Hans maningar vilar på några förutsättningar som alla är givna i hans ord här i dag.

1. VI MÄNNISKOR VILL VISA OSS RÄTTFÄRDIGA GENOM ATT DÖMA ANDRA

Den sanningen behöver vi inte leta efter länge för att förstå och erkänna. Den finns i vårt eget inre. Det är så lätt att fälla omdömen, domar över andra människor. Det är inte bara lätt för att det tycks passa oss själva så väl, utan det är ju så enkelt för det är så många som gör likadant. Det är så enkelt att instämna i fördomar och domar över andra människor, särskilt om de är lite annorlunda och deras levnadssätt inte just är vårt. Det är inte minst lätt att döma över människors inre kvalitéer. Han är sån, hon är sån... Och vi har snabbt skapat oss ett omdöme som blir till fördom, en dom på förhand. Allt detta har det med sig att det tycks ställa fram oss själva i så mycket bättre dager. Våra ord och tankar tjänar detta syfte att ge oss själva kredit. Vi jämför oss med andra och se, då spelar våra ord och tankar om andra en stor roll. Det hela blir ett sätt att rättfärdiga sig inför andra.

Att Jesus vet detta framgår redan av hans ord. Maningen visar ju våra fel i detta stycke. Han kallar oss allesammans för skrymtare. För visst är det inget annat än ett rent skrymteri om vi jämför oss med andra och tror oss vara bättre. Tar vi Jesu ord på allvar framgår inte bara att medmänniskan har grandet i sitt öga, utan framförallt att vi själva bär på bjälken i vårt eget öga.

Det finns ett grundläggande fel hos oss som visar sig i vår bedömning av oss själva och andra. Det visar sig egentligen redan hur vi bedömer hur Gud är. Vi ställer Gud själv på ett plan där vi kan jämföra oss med honom, ställer honom till svars. Och när det gäller våra medmänniskor får de hela tiden stå på ett lägre plan, där de är underordnade våra fördomar och dömanden.

Men detta fel, ett synfel, är så omfattande att vi måste säga att människan är blind i detta avseende. Hon ser inte rätt sin relation till Gud och i vilket förhållande hon står till Gud, hon ser inte rätt hur hennes relation är till medmänniskorna.

Går vi till grunden med Jesu ord så inser vi att den enda kännedom vi har, den enda kunskap vi besitter, den är ju om det som rör sig i oss själva. Vad tankar vi har, vad ord och omdömen vi faller och de gärningar vi gör. Rannsakar vi oss själva så ser vi att avsikter och tankar hos oss är av de mest lumpna slaget, ord som har en ond mening, gärningar som skulle ha förblivit ogjorda. Och sanningen är ju den vi vet något verkligt om, det är oss själva. Om andra vet vi egentligen inget, men om oss själva finns det mycket att lyfta fram i ljuset. Ja tänk om andra visste det, tänk om det skulle avslöjas och om andra skulle avslöja oss och tala om hur vi verkligen är? Det obehag som blotta känslan av det ger är påtaglig. Men en sak är klar, Gud känner det och vet, Jesus känner det och vet det. Han vet hur vi är i verkligheten. Och han säger också att ingenting går att skylla, ingenting kan vi gömma undan Gud, varken nu eller på den yttersta dagen.

Vi har anledning att ta Jesu ord på högsta allvar. Orden har också ytterligare en förutsättning som är avgörande.

2. JESUS DÄREMOT MÄTER MED DEN OUTSINLIGA NÅDENS MÅTT

"Med det mått ni mäter, ska det i sin tur mätas åt er igen..." säger han. Men med vilket mått mäter han med? Jesus kunde ha hårda och ord och stränga domar, som vi också hör här i dag. Sina motståndare fariséerna som avvisade hans gudomliga makt och anspråk, till dem sa han att de hade djävulen till sin fader. Det var både stränga och avslöjande ord. Men Jesus hade också andra ord. Nådens ord till dem som hamnat i syndens garn. Ja, sådana nådens ord som innefattar en nåd utan gräns och som kommer till uttryck när han säger till kvinnan som blivit tagen på bar gärning i äktenskapsbrott: *"Inte heller jag dömer dig..."* Han, den ende som var utan synd, han som hade rätt och makt att döma, han dömer inte! Nej, *"han kom inte för att döma världen utan för att världen skulle bli frälst genom honom"*, heter det. Och frälsningen av världen och oss alla människor den fullbordade han genom sitt lidande, sin död och uppståndelse, *"så att var och en som tror på honom inte ska förgås utan ha evigt liv"*.

Det är nåden utan gräns han ger, förlåtelse som stryker ut alla synder, synder i tankarna, synder i ord och i gärningar. Alla synder förlåter han. *"Tro det fast du ej kan se, Jesus undfår syndare"*. Han tar emot syndare, ger dem nåd, inte bara en gång utan dagligen, rikligen. Sådan är den nådens källa ur vilken han öser. Med den ousinliga nådens mått. Ser du, detta får du tro och ta på allvar. Det är för denna saks skull Gud sände sin Son i världen, för att just du inte skulle gå förlorad!

Och ser du nu. Han ger dig ett så överflödande mått av nåd som aldrig sinar eller tar slut. För sin egen skull, med sin rättfärdighet benådar han dig. Och ger han dig av detta överflödande mått av nåd, vad har du då att ge till andra, till dina medmänniskor?

3. JESU KÄRLEK KASTAR LJUS ÖVER VÅRA MEDMÄNNISKOR

Det är just i ljuset hur han handlat med oss, som vi får verka och handla. Det är han som uppfyllt lagen i vårt ställe och givit oss nåden för intet. Han bjuder oss nu att först se bjälken i vårt eget öga innan vi ser grandet i vår broders öga. Han manar oss att inte döma och fördöma andra. I stället får vi handla som han gjorde. Och ser du, nu har du sett två saker, dels på vilken nivå du själv står, inte över andra eller bättre än andra, utan sämre än andra. Dels har du fått se vilken nåd han ger dig, du som ingenting förtjänat. Dig ger han av ett ousinligt nådens mått, ja nåd utöver nåd. Och ser du, båda dessa saker, lag och evangelium kastar nu ett nytt ljus över din medmänniska och nästa. Dina medmänniskor, de är precis som du själv och i behov av samma stora nåd som du. Nu kan du visa dem kärlek och ösa ur nådens och Kristi kärleks ousinliga källa, den du själv fått erfara. Då behöver man inte instämma i den gamla människans domar och fördomar. I stället får dina uppfattningar om andra styras av barmhärtighet, tålmod, godhet, mildhet, ja allt det som Jesus visat oss och som är kärlekens uttryck. Dina medmänniskor kommer i ett helt annat ljus, inte som konkurrenter om gunst, utan som i sanning medmänniskor som precis som du själv är i behov av Guds stora nåd och hjälp.

"Döm mitt hjärta här i tiden, innan världen döms av i dig. Och när tiden är förliden i ditt domslut fria mig" Amen